

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár. Víz-utca, 231. szám, első emelet.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: soronként 7 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőszepet, STREIN J. könyvkereskedése.

Közlöny, 13-kán.

(D) Közelebből egyik csehországi szép szerénységgel vallotta be, hogy a magyar népdalra jutását a magyar nemzet érdemli, mint a mely nemzettől politikai érettségben s pártfegyelemben a monarchia többi részei messze alant állanak.

A politikai érettség természetes egy nemzetenél, mely évszázadok óta alkotmányos életet él, s természetes fölött a magyarnál, melyet a középkor feudál rendszerének behatása se rontott annyira meg, hogy az alkotmányi jogot egy néhány hatalmas ur kerithette volna csak is saját kezére, de nagy néptöredékek tartoztak azon aristocrazia láncolatába, mely a magyar nemességet magában foglalta. Ez által erős volt a nemesség felszíne, mert érdeke milliókkal volt összeköttetésben, s nagy közvélemény támogatja mindig a főbbek vezéri szerepét.

Nemes volt itt az egész székely nemzet a legnagyobbtól a legkisebbig, nemesek a jászok, a hajdu kerületek, s egy képviseleti teremben ült a városok polgársága a nemességgel, s így azonosult közszelleme.

Igy a vezérhang nagy térre hatott ki, milliók voltak már a régiebb korban is cselekvőleg érdekelve a közdolgok által, s a nemzet önként ért rá az alkotmányos élet és jog tetteles gyakorlatára, s e közvéleményében volt alapja mindig a pártfegyelemnek.

Az alkotmányos harcznál minden erőt, minden eredményt a pártfegyelem föltételez, ennek törvényét nem lehet előírni, ez a nemzetek érett közvéleményének ösztönzerű nyilatkozata.

Bizunk egy emberben vagy egy körben, melynek alkalmi van irányt adni, vagy látunk föllépni egy pártot, melynek tán minden eszméit nem osztjuk, azonban észrevettük, hogy most csak az cselekedhetik, s célja a végcél nem akadályozza; számba vesszük annak hazafiságát, esztét, áldozatképességét, megmérjük terveit, és közvéleményünk támogatja azt, s ha így az értelem nagy többsége mellette áll, ez alkotmányos irány — kivívására készen állunk eszünkkel, tehetségünkkel, vagyonunkkal, vérünkkel.

Sokszor többet ohajtunk mint a mit az irányt adó körben látunk, küzdünk a jobbért az eszünk terén, de azért nem sietünk kiragadni a lobogót annak kezéből, ki azt már az első vársánczra szinte feltűzte, de elvárjuk, hogy tűzze is fel; tudva, hogy a második vársánczot, csak az elsőnek bevétele után lehet megint ostromolni.

A mint apránként nemzetünk és alkotmányformái közt megérlelt közvéleményét, a pártfegyelemnek nagyszerű eredményeit mutatta fel. Emlékezzünk a Bocskay, Bethlen vagy később első Leopold és II. József császárok korábbi magatartására nemzetünknek, s mindig arra találunk, hogy azon idők eredményeit a magyar, pártfegyelmének köszönhetette.

Ellenben a mint az európai újabb eszmék rohamosan hatottak be a Kárpátok közé, s a régi formák helyét az eszmékben a democrata és republikanismus kezdék elfoglalni, újabb rétegek nyomultak be a vezérlők közé, sok apró demagóg egy tüzöslőpárnak érzé magát s legalább is miniszterségre vágyott. Így bomlott fel 1849-ben a pártfegyelem azon szempillantásokban, midőn az orosz interventio fenyegetvén a forradalmat, a legnagyobb szükség lett volna az egyetértésre. És valóban ez természetes folyása volt a dolgoknak, mert a pártfegyelem láncza már akkor kezdett szakadozni, midőn a nagy politikai stratégikus Széchenyi kezéből kiragadták a vezéri lobogót, mielőtt céljához jutott volna.

Megtörtént így egy által a pártfegyelem, más utánzóta. Mindenki nagy akart lenni, mindenki többet akart tudni a forradalom vezérének, Görgei pedig mindenkinek ura akarván lenni a többi mindenki tudja.

Valóban ha 1848-iki forradalmunkat észleljük, a pártfegyelem megtörésének volt következménye a forradalom tökéletes elbukása. Elbukott volt az úgy a mint soha egy forradalmunk sem, mert nemcsak annak eszméi és emberei tiportattak el, de el maga a

magyar alkotmány, a mely mellett pedig nagy párt állott volt még híven a dynastiához. A magyar alkotmány elbuktatása éppen akkora pártfegyelmetlensége volt az ellenpártnak, s így im tíz év alatt ők is megbuktak.

Most im újra tisztán áll a nemzet alkotmányának, s tisztán a király a koronájának jogai mellett. A királynak el kell ismernie a mivel a nemzet irányában, s a nemzetnek el a mivel a király irányában tartozik.

Ez lesz a kérdés legelső stadiuma; de mig ez vitatás alá jöhet, úgy a nemzet mint a király csak félig áll az alkotmányos téren; a király még nincs megkoronázva, nem tette le esküjét az alkotmányra, a nemzet még nem kormányoztathatik választott tisztjei által, sőt még a korona teljes uniója, a mi melől pedig nem hiszszük, hogy soha többé a magyar nemzet elálljon — ez sincs teljesen elismerve, s fájdalom vitatástárgyul hagyatott.

Igaz, hogy e részben úgy a Királyhágon innen mint azon túl a magyar közvélemény életkérdést, conditio sine qua non-t lát, s igaz, hogy nemcsak bécsi, de porosz és francia lapok is a törvényesen kimondott, gyakorlott, s törvényesen soha vissza sem vont egység mellett nyilatkoznak, s győzött más államokban is az egység eszméje p. o. gyakorlatilag Moldva-Oláh- és Olaszországban, sőt éppen most irják Erdély ügyében a „P. Lloyd“-nak Bécsből: „lehet, hogy a számtalan unionista kívánata is egy vagy más uton figyelembe lesz véve“; de sajnos lesz ha e megszentelt alkotmányi tény még vitatás alá jöhet.

Azonban a nemzet kötelessége kellő pártfegyellemmel várni be az eldöntés napját. Nem izgatás, hanem okok által hatni; meghajolni a nemzet többségének nézete előtt, s szívvel örvendeni, ha egy párt a vár első sánczát is bevette. Ott is jobb megállni mint visszahullani a vársánczokon kívül elterülő posványok fertőjébe.

A népfelszabadulás által oly társadalmi és nemzetiségi rétegek léptek be az alkotmány sánczai közé, kiknél a politikai fejlődottség még csak is elemi; a gyermek még hevesebben követeli magának az ért koruak tapasztalatait; és tagadhatlanul nála fiatal erő s gyors cselekvés nem hiányzik, mi által gyakran magának mindent követelve, a tapasztaltabbakat is vesztélybe sodorja. 1848-ban ily elemek hátán lovagolt elő a reactio, mely az alkotmányos uton áttörő tulzást, az ő mindent eltipró tulzással torlta vissza. Ugyanezen elemek foghatnak a biztos kifejlés felé újabb akadályokat gördíteni, ha az alkotmány védelme mellett hiányozni fog a teljes bizalom és pártfegyelem.

Az alkotmányos küzdés az, hol legkevésbé kell zajosan cselekedni, s mégis soha egy percig sem lankadni az erélyben; hol ezerszer alá kell rendelni legkedvencebb eszméinket s meggyőződéseinket a többség cselekvő vezérletének.

Olaszország mostani mesés szerencsétét éppen a pártfegyelemnek köszönheti. Tagadhatlanul, hogy a forradalmat egészen Napoleon keze vezette. És e kéz fegyelme alá vette nemcsak az unionistákat, de a legszélsőbb republicanusokat is. A főnökök pártszínezetök szerint figuráltak a nagy shakkasztánban, de a nemzet szejmet Cavourra függesztette, tudta, hogy ez Napoleon nélkül nem cselekszik, s így a nép semmi enthusiasmusnak nem engedett arra nézve, hogy bizalma Cavourtól elforduljon.

Mi szentül hiszszük, hogy Garibaldi egykor Savoya és Nizza átengedése miatt csak azért kelt ki Cavour és Napoleon ellen, hogy színt adjon privatizálásának, s így mint privat egyén támadhassa meg a nápolyi királyt, hogy az európai diplomatiát rászédhessék. Segítette volna Napoleon és Cavour pénzzel és katonával Garibaldit, ha ez komolyan köttött volna ki velők Savoya miatt? Mi hiszszük, hogy a mazzinistákat Sziciliában szintén Napoleon cselekedteté azért, hogy ok lehessen, mely az európai diplomatia előtt Victor Emanuel föllépését Nápolyban igazolja. Hányszor volt Napoleon viselete

fenyegető az olaszokra nézve, s az olasz nép még sem kárhoztatta, sőt diadalemlékekkel tisztelte őt. Mert bizott, hitt, pártfegyelme volt. És győzött.

Bizalom az iránt, a ki cselekedni képes, elfogadása a cselekvésre legszűkebb térnek is, mig többet lehet kivívni, szerénység arra, hogy mindig örömebb legyünk közlegények mint vezérek, követni a zászlót, melyet miénknek ismerünk, de azután többé nem bonczolgatni, hogy azt a vezér merre viteti? Nyugodt kedély, erős kitartás, s életre halálra kész önfeláldozás, ezek hű criteriumai a pártfegyelemnek. Senki se akarjon nagy lenni, legyen a nemzet nagy, senki se akarjon a nemzet ura lenni, legyen mindnyájunk ura a nemzet. A mit a nemzet csöndesen, higgadtan, értelmes többsége által elhatároz majd a közös országgyűlésen, mi közvitéznek annak szenteljük életünket; addig segítségük azokat, kik ez országgyűlést előkészítik, — de a nélkül, hogy feláldozzuk saját eszméinkre nézve azon jogunkat, hogy nemzetünk alkotmányos fejlődése után majd vitassuk a vitakozás szabad terén saját nézeteinket, mig azok a belső pártok fejlődése által a nemzet többségének meggyőződésében érvényesülnek, vagy mint haszontalanok — elesnek.

Igy fogjuk fel a pártfegyelmet.

× Vidéki gazdasági egyletek. — Koldus és tudatlan népnek nincs helye Európában, a civilisatio hullámzó árja egybeesap föltette, a mélységbe lehuza salakos természete s elmerül s még egy szánakozó tekintettel se találkoznak kihaló szemei, mert sorsát megérdemelte. Ime Törökország nem értette meg az idők intéseit annak idejében s tán már nemokára ki fog törölnetni az élők sorából. De a vagonos és szelleműs nép sikerrel küzd a viharos árral is, vagyona s szellemi felsőbbesége a háborgó hullámok urává tesz. Ime a kis Piemont, ezélt 10 évvel földhöz sújtá végzete és most Olaszország szabadsága az ő dicső műve: mersus profundo pulchrior evasit.

Ezen darab földön, melyen kül, áldjon vagy verjen sors keze, nincs számunkra más, fel fog virágozni a mezei gazdaság előbb-utóbb. Eghajlatunk szép, földünk jó; erős, egészséges, minden szepre s jóra fogékony nép lakja; a nyugati miveltésnek rajta keresztül, részint általunk kell keletre hatni; nincs erő és hatalom, mely irányában feltartoztatnánk.

Fel fog virágozni a mezei ipar itten gazdasági egyletek nélkül is, de kétségen kívül jól szervezett és vezetett gazdasági-egyletek annak fejlődését tetemesen gyorsíthatják.

Nem az a főkérdés, hogy „lesz-e itt kifejtett mezőgazdaság vagy nem“, hanem az, hogy „ki eszközli azt és mikor?“ Mert

1) Azé lesz ez a gyönyörű szép ország, a ki anyagi- és szellemileg kimiveli.

2) Európa roppant változásoknak megyen elébe; jaj pedig annak, a kit azok gyengének találják.

Jó lesz azért mezei gazdaságunk fejlődését is lehetőleg siettetni. Profétai lélekkel meg volt mondva: „Magyarország pillanatai drágák.“ Eljött az ideje, hogy országos gazdasági-egyletünk mellé alakítsunk fiók-egyleteket, mert a középpontnak nincs elég hatása, ha fiók-egyletek által nem támogatattuk. Lám a Királyhágon túl ezt a szükségét jobban értik mint mi. Állítsunk most egyelőre vidéki gazdasági-egyleteket olyan helyekre, a hová a gazdasági értelmiség több társadalmi viszonyok: piac, iskola, per, orvos, mulatság sat. miatt központosul u. m. Somlyóra, Zilahra, Dézsre, M.-Vásárhelyre. Udvarhelyre; Sepsiszt-györgyön már van. Csikszederába, Fogarasha, Dévára, N.-Enyedre, Tordára. Somlyóra és Zilahra központosulhatna a két szilágyi megye. Dézsre egész Belső-szolnok, egész Kővár, Doboka és Kolozs közelebb eső részei. M.-Vásárhelyre egész Marosszék, Küküllőnek nagyobb része, Tordának és Kolozsának közelebb eső részei. Udvarhelyre Udvarhelyszék, Csikszederába Csikgyergyó; Sepsiszt-györgyre Háromszék már állított, Fogarasha Fogaras, Dévára Hunyadmegye, Enyedre Alsó-Fehér és Küküllő alsó része, Tordára Torda alsó fele és egész Aranyosszék; Felső-Fehér szakadozott részei csatlakozhatnak oda, a hol közelebb kapják.

Csinálendő szabályainkra nézve legyünk meggyőződve, hogy okos embernek kevés jó szabály is elég, bolondnak pedig Degesták, Pandekták, sat. sem ér semmit. Csináljunk olyan szabályokat, melyeket mentől előbb megerősítenek. Nem az a fődolog mi van vagy mi nincs a szabályokba írva, hanem az, hogy és miként tesszük a megalakulás után. A részvényeket ne tegyük magunkra, hogy kis birtoknak is mentől többen résztvehessenek, a tehetősebbek vehetnek több részvényt. Legyünk meggyőződve, hogy egyletünknek sokkal több jó hatása lesz, ha például 2000 f. évi részvény összeg 1000 tagtól és nemcsak 100-tól jön be, mert így több ember lévén érdekelve, többre lehet hatása a központosított érte-

miségnék és ne szégyeljék megvallani azt is, hogy gyakran akadunk olyan zékés emberre, a kitől tanulhatunk ur magunk is.

Ezen egyleteknek főzéljok gazdasági-egyletünk megismerése, eszmecsere, ismeret-gyűjtés és terjesztés; eféle nem történhetik gyakori találkozás nélkül és mivel még a legátlánsabb szerelmek is nem elégszenek meg avval, hogy tekintetük a holdban találkozzanak, tehát tartanak egyleteink bármilyen szerény szálát, a hol gyűlni, találkozni, értekezni lehesen, ez legyen a vidék gazdasági központja, tegyük érdekessé, keresetté. Itt jelentse a kinek eladni, kinek venni valója van, a ki szolgát, szolgálatot, vállalkozótársat keres, itt közöljék egymással tapasztalataikat, de aztán ne beszéljünk olyan tapasztalatokról, melyeket csak almunkban láttunk, olyan számokról és eredményekről, melyek csak illő redució után közelítik meg a valóságot; ott mutassunk be olyan tárgyakat, melyek másokat érdekelhetnek, p. o. termény, gép, minta sat. ide gyűjtünk főként olyan gazdasági könyveket, melyeknek megszerzése egyre fellelhető volna. Itt tartunk időnként felolvasásokat, értekezéseket, vitatásokat érdekes gazdasági tárgyak felett, eféle találkozáson tisztába kéne jönni szép pipaszónál olyan dolgokkal, melyek gazdaságilag és társadalmilag nagyon körülbelül érdekelnek, p. o.

1) A jövedelem fogalmával t. i. az a mi jöszágunkból bójó, mind jövedelem ugyan, de annak tetemes részét adó, eselőd, napzsám s más czimeken újból belé kell fektetni, csak igen kevés része marad tisztán felül, mit háztartásunkra költethetünk. Már a ki jövedelmének azon részéből is elkölt háztartására, a mit gazdaságába kell vala visszafektetni, az önmagát lopja meg, mert ilyen rendszerrel jözsága jövedelme évről évre csökken; a bőköltést megszoktuk, lezállni szégyeljük, papírt, jözságot adunk el, költsön veszünk s utóljára mindentől kiforgatjuk magunkat. A kereskedő ezt a kétféle jövedelmet nevezi Brutto és Nettónak. Mi gazdák ezzel igen könnyen tisztába jöhetünk, mert nálunk is találhatók nemcsak országos mérvben, hanem kisebb mérvben is expertus rupertusok, kik pénzügyiakkal oly Brutto bántak, hogy már most egészen Nettóban vannak. Tisztába kéne jönni

2) A költség fogalmával. Nincsen oly bolond a világon, kinek mikor valami helytelen költséget teszen, ne villanna meg eszébe, hogy azt nem kéne tenni; de minthogy nincs elég ere önmagát visszatartóztatni, philosophálni kezd, ilyen formán: „hisz ez csak 5, 10, 50 vagy 100 forint, ennyit csak megérdemlek én is egész életem fáradsága után,“ és ha ezen bölcsélet után ez lenne utolsó bolond költségünk, még csak elesetszنا; de minden helytelen költség alkalmával ilyen bolond bölcseséggel takarózzunk, s aztán végre gyermekeinknek nem marad mivel takarózkodni. A mi mostani nyomasztó gazdasági helyzetünkben legjobb gazdasági rendszer az okos kímélés, nélkülözés. Oly nagy szégyen volna-e nem költeni többet mint a mennyi helyes? Tisztába kéne jönni

3) Avval is, hogy nem volna-e helyesebb keveset jól mívelni, mint sokat rosszul. A gazdának érdeke és dicsősége nem a tiszta haszonban van-e?

4) Mi helyesebb, a pusztá jöszághoz még más pusztá jözságot venni, vagy megelévő jöszágunkat felszerelni sat. Száz meg száz tárgy van, mik hasznos és vonzó társalgást tárgyát tehetik. Továbbá:

Egyleteink menjenek jó példával elől abban, hogy ne fogjanak olyan dologhoz, mit jól ki nem vihetnek; mint köztintezetekhez illik, a valódi országos gazdasági érdekeket kell szemközli tartani, és nem szabad magokat elragadtatni engedni egyesek szenvedélye és szeszélye által.

Zsibbadt tagjainkról máholnap lehallanak a bürokrácia békói, vissza tér beléuk a régi ép, egészséges pezső élet-erő, lehetetlen hogy az a mozgás gazdasági viszonyainkra is jótékonyan ne hasson. Töltnék függ, hogy a gazdasági téren is helyzetünknek urai legyünk. Lesz bizonyosan minden vidéken arra termett egyén, ki a gazdasági-egylet eszméjét mozgásba hozza; gazdasági viszonyaink javítása (mint ezen értekezés kezdetén kifejtém) nekünk életkérdés, és azt érezzük is; van bennünk annyi életrevalóság, hogy az ígét testté, egészséges, erőteljes testté változtassuk. Csak rajta uraim, higgadtan s erőlesen.

B. Bánffy János.

Erdélyi gazdasági-egylet. — Választmányi ülés október 1-jén gr. Mikó Imre ö nmaga elnöke alatt. Több tárgyak: 1) Az erdélyi es. k. helytartóság, a magas miniszterium rendlete nyomán, a miniszterium által javasolt, az erdő kerülrők és vadászatra felügyelők jogait és kötelességeit magába foglaló és a gazd.-egylethez véleményadás végett átküldött utasításra nézve az igazg. választmán ki nyilatkoztatja, hogy az utasításban az erdők védelme és biztosítása felöl gondoskodva van ugyan, de miután a kivitelben annak némely pontjai a földbirtokosok magány jogaiba s a birtokviszonyok rendezésébe, — melyek felett csak is törvényhozás hozhat szabályokat, — vágnak bele; a gazd.-egylet nem tarthatja magát feljogosítottnak, hogy így e tárgyban az egész országra nézve sinormértékül felhasználható véleményt adjon; minél fogva a es. k. helytartó tanácsnak tisztelettel felírni határozata, hogy a javallott utasítás tárgyalatait egy közelben remélhető országgyűlésre halassza el.

2) Schefferl Robert segesvári alreál-tanító és kiképzett erdősz azon indítványára, hogy az egylet az erdőszet emelése tekintetéből maga mellé fiók-egyletet állítson és hogy az erdőszeti ismeretek terjesztése végett, annyival is inkább, mivel e felette fontos gazdasági iparoziknek magyar irodalma még egészen hiányzik, magyar és német nyelven havi folyóiratot indítson meg; a választmány kijelenti, hogy ilyenmü magyar folyóirat szükségességét elismeri ugyan, de annak életbejuttatására magának tehetősége nincs, fenn tarthatására pedig több okok miatt kevés reménysege. Az indítványozott fiók-egyletet az erdőszeti szakosztály képviseli és pótolja. Különben, ha az ajánló vagy skatársai korszerű erdőszeti értekezéseket küldenek, az egylet azokat évkönyve számára szívesen elfogadja.

3) Gr. Teleki Domokosné, gr. Teleki Klementina az

idén Kolozsvárra hirdetett, de a tudva lévő okok miatt jövendőre halasztott termény-kiállításra díjakra, 65 főt gyűjtven és kiúlvén be, a választmány közügyeinkben mindig kitünő buzgalmat tanúsító grófnő küldeményét köszönettel vette s a kitűzött célra az egylet pénztárába letenni rendelte.

4) Az eladó gyümölcsfa-oltványok ára, minden fajkülönbség nélkül, egy darab 35 uj kr-ra határozatott.

Az igazgató választmány az alkalommal tölését az egylet szőlős-kertjében tartván kiismerte, hogy Kolozsvárt, melynek vidéke korántsem tartozik a híres bortermő vidékek közé, az egylet kertjében, melynek fekvése a kolozsvári határon nem a legkedvezőbb, gyenge bortermő évben 70—86 szőlőfaj közt, melyek mentek inkább tökéletességre. Szeptember végéig megérték: a veres, fehér, ropogós, veres királyi chapelak-er, opportói, szürke, kék, veres, cläwner, zöld sylvaner, olasz szőlő, burgundi, lindani, fehér gohér, traminer, postattuti, veres muskatály, izabella, zöld szerémi, kövér s még egy néhány más faj. (Folytatjuk.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— Gróf Mikó Imre és b. Kemény Ferencz ö nagyméltóságaik folyó hó 11-én este a magyar kancelláriától kapott sürgöny következtében 12-dikén délelőtt 10 órakor felindultak Bécsbe. Kísérje őket a hazafiai figyelem, s bizodalma; s kísérje a Mindenható azon kegyelme, hogy közre munkálásuk által elérve és visszaállítva lehessen utóljára a magyar királyi konaterület ezen egyesített részének már kiküzdött, gyakorlatban volt, s törvényesen soha el nem törölt azon jogállapotja, melyben a magyar alkotmány saját fejlődésének az újabb idők által szükségelt fokát elérheti.

— „Kolozsvárott — írja a „P. Napló“ — nem sokára megindul a Fekete Mihály által szerkesztendő „Korunk“. Fekete ur gyakorlatosságot s szép ismereteket visz uj munkakörébe. Több lap dolgozóitársra volt, többek közt a Pesti Naplóé is. Gámán ur az uj lap számára uj nyomdát szerel.“

— Az Arany János szerkesztése alatt álló „Szép-irodalmi figyelő“ első száma megjelent, egy nyolczadréti íven, izletes betűkkel. Tartalmából a régi Athenaeum phoenixu újja születését következtethetjük. Ily lapra, mely az irodalmi termékeket a józan és ildomos kritika rostáján átjártassa, hogy a közönség ép táplálékhoz jusson, valódi szükség volt irodalmunkban. Az első füzet az előszó kívül „Naiv eposunk“ ezim alatt egy értekezést kezd meg a magyar eposzról. Továbbá közleményt hoz Gyulay Pál akadémiai értekezéséből Katona Bankbánya felett. Tompa egy versezet követi ezt „A repkény“ ezim alatt. Ezután Garay kezd egy beszélyt „A kurucz világ után“ eziműt. Az ívet „Értesítő“ és „Vegyes“ ezimű rovatok zárlák be, s legvégül az utjabban megjelent könyvek hirdetések. A lap ára fél-évenként 5 forint.

— A „M. Sajtó“ biztos forrásból hallja, hogy Károlyi István gróf, Pestmegyének 1848-diki főispána visszahelyeztetett törvényes méltóságába, s főispáni állomását nem sokára elfoglalandja. — Hírlík, hogy Zemplénbe a lelepött Anarassy Gyula gróf helyett Andrassy Manó gróf, Gömörbe Andrassy Aladar gróf, Biharba a lelepött Tisza Kálmán helyett Haller Sándor gróf s Ugocsába a lelepött Lónyay Menyhért helyett Lónyay Bertalan nevezetnek ki főispánul.

— A „P. N.“ írja: „Örömmel jelentjük, hogy a rendőri hivatal a magyar udvari kancelláriába kezébe ment át. A bécsi rendőrmíniszterium már átadott a kancelláriának Magyarországot illetőleg minden funkciót.“

— A „Triest. Ztg.“ mint hírt közli, hogy a Nassauban időző István főherczeggel alkudozások folynának, a magyar-országi nádori méltóság átvétele tárgyában.

— A „Delejtű“ tulajd. szerkesztője Pesti Frigyes, ki néhány nap előtt érkezett meg Józsefstadt-ból, arról értesíti a közönséget, hogy lapja f. hó 13-ától kezdve rendszeren meg fog jelenni eddigi alakjában, s hasonló szellemű tartalommal. („M. S.“)

— Budán a Geringerféle kormányzás alatt végkép megnömetesített tér- és utcaneveket fölcserélték a 12 év előtti feliratokkal.

— A magyar kir. egyetemnél a tanulmányi év kezdete folyó hó 18-kára határozatván, a beiratások a fenálló szabályok szerint november 15-kén veendik kezdetűket.

— A szatmári es. k. törvényszék elnöke a polgármester s néhány más polgár elfogatását rendelte el, mivel ezek a községtanács utasítása folytán a városbázán a nemzeti zászlót tüzték ki. A nép a törvényszéki épülethez töldülván, kapuját bevérte, s a szabadon bocsátott polgármester csak nagy nehéz bajjal oszlathatta el a tömeget. Az elnök azonban mégis levétette a zászlót. A községtanács panaszt tett a kancelláriának.

— A „Györi Közlöny“ írja: Kirándulásunknál rég nem lepettünk meg kellemesebben, mint e napokban a szent-jánosi pályaudvarban. A különféle szállítmányok közt 13 nagyobb köteg vonván figyelmünknek magára, kérdezősködésünkre válaszul azt nyertük, hogy ezek mintegy 50 mázsányi könyveket tartalmaznak, s a Dunán át Csallóközbe egyik hírnevesebb magánusnak számára szállítatnak. A tulajdonos nevét nem tudhattuk meg, de ily kincs csak is tudományos haladásunk meleg pártolója — egy mecenásnak érkezett! Eljen a névtelen derék! Az, hogy magyar, elég biztosíték nekünk arra, hogy a könyvek nagyobb része is magyar. Elmúlt az idő, midőn főuraink csak ló, fegyver, kutya, s más szenvedélyekről voltak híresek; ma hivataloszerűleg haladási mozgalmunkban az első, azért nemcsak „virrad már a magyarnak“, de napja fölfelé száll!

Okt. 26-kán ment végbe Rab esz Ferencz, pesti polgár temetése, a ki a 23-diki zavargások által mája fölött kapott szörny-dűfés következtében meghalt. Koporsóját ezer meg ezernyi nép kísérte a pesti Rókus-körházától a józsefvárosi temetőbe. A koporsó mellett, melyet magyar öltözetű ifjak vittek vállaikon, az elhunyt rokonai mentek fáklyát tartva. A nemzeti színház előtt megállott a gyászmenet,

s a színházi dalkar egy gyászalt énekelt. Mint írják a szerencsétlen áldozat özvegye és árvái számára kegyes adakozók életbiztosító összeget tettek össze.

Nemzeti színház. — Csütörtökön nov. 8-kán: „Örökség vagy eskü éjfékor“, dráma, Obernyiktól. Mathild szerepét Ujfalusiné adta, Nyárait Ujfalusi, Pókfalvi Vinczét Molnár, Schmidt Kristiánt Boér. Az előadás némileg vontatott volt, látszott, hogy játszanak. Ujfalusiné volt legothonosabb szerepében.

Szombaton nov. 19-kén: bérletszűnetben „Troubadour.“ Ez előadás iránt már előre érdekelve volt a közönség, a mint értesült, hogy Kaiser Ernszt né lép fel, mert sokan agódtak azon elterjedett hír miatt, hogy a derék énekes Pesten fog maradni. Kíváncsi volt a közönség Pajor Anna iránt is, miután a szebeni lapok oly magasztalva szóltak róla, mint Azucénáról. Kaisernét a közönség első megjelenésekor mindjárt tapsokkal fogadta, s azután is szép éneke által bájolva többször kihevít és tapsban részesít. Általa az itteni opera ki lön egésztve, s a mennyiben most még Egedi M. is itt van, a mostani nőszemélyzetet erősebbnek mondhatjuk a tavalyinál. Pauli, ki most a czimszerepben játszott, a mult saison óta nagy előhaladást tett, elajátván jól a magyar nyelvet, articulatioja is tiszta s legmagas hangoknál is érthető. Nagy haladást látnak Marcellinél is, ki most Fernando és Ormainál, ki Luna gróf szerepében működött. Pajor Annáról nem mondhatjuk a mit a „Sieb. B.“ referense mondott, hogy ily Azucena nem volt szinpadunkon. Pajor N. Ferencz Izabellánál nem jobb, amár el kell ismerni, hogy mély alhangjai szebbek s erőteljesebbek, de a felsőbb s kívált a közép hangok nem versenyezhetnek amazéval. Pajor N. játéka helyes és megható volt, s tagadhatlanul hatásteljesen énekelt. Így az operai személyzetet jól szervezettnek mondhatjuk, s attól a közönség sok élvezetet várhat.

Vasárnap nov. 11-kén: Szigligeti „Csikós“ czimű népsziművét adták. A czimszerepben Vadász, Andris szerepében Komáromi jól működtek. Élénken személyesíté Szárnyait Boér, s kihívásban is részesült. Rózsit Pajor Anna is játsza.

POLITIKAI HIREK.

— Az „Opinione“ (Cavour gróf félhivatalos lapja) következőleg nyilatkozik, Russell lord uj jegyzékéről: „Russel lord jegyzéke felbontítja Victor Emanuel kormányát, mely más kormányok követvisszahívásai és tiltakozásai által zaklattatik; az leküzdi Porosz- és Oroszország jegyzégeit és szükségképen meg kell változtatnia Schleinitz és Gorcsakoff eszméit. Angolország fölé emelkedett azon nyomoru tekinteteknek (considerazioni), melyekre a század föld diplomatiája támaszkodott, az olasz mozgalom akadályozása végett. Angolország fényes példáját adta szabad kormányának, melynek annál gyorsabban utánzásra kell találnia, mennél gyorsabban bonyolódik ki Olaszországra erősen és rendezetten a jelenlegi viszonyokból.“

— Garibaldinak Victor Emanuelle e hó 27-én St. Agatában történt találkozásáról, utjabban azt írják, hogy a dictator kezét nyújtott a királynak s ezeket mondá: „Sire! Én ma átadom önnek azon egész országot, melyet ön nevében elfoglaltam; de tényleg csak akkor akarom ezt tenni, ha majd Capua a mienk. Ennek elfoglalása után, a tél tartama alatt, isten segélyével caprai remeteségembe óhajtok visszatérni. Ha addig életemnek golyó véget nem vet: tavasszal Itálián kívül fogok magamnak csatatér keresni; s ön hadereje, mint szintén az én közreműködésem mellett, Italia egyesítve s szabad leend.“ — „Fogadja köszönetemet, — válaszolt a király, — én reményelem, hogy önnel mindig egyetértőleg működhetem. Én hiszem, hogy ön nemcsak legjobb, hanem egyetlen barátom!“

— Milanóban bizonyosnak hiszik, hogy jövő tavasszal, Velence végett a háboru meg fog kezdődni. Avatott körökben beszélék, hogy az olaszok jövő márcziusban megkezdik a támadást s akkor aztán Italia ügye francia segélylyel maradandólag biztosítani fog. Mindenfelé folynak a toborzások, uj ezredek alakittatnak, fegyverek szállittatnak, s erődítmények készittetnek. Különös figyelmet fordítanak Anconára, melynek végművei a legnagyobb mérvben kitágittatnak. Ez egész Italia főfegyvertárua van szánva, s egyuttal az ausztriai tengerpartokkal szemközti tiszteletparancsoló s fenyegető pontnak van kiszemelve.

— A „Corr. merc.“ nevű lapban azon meggyőződés van kifejezve, hogy a velencei kérdés nem lehet háboru nélkül megoldani, s hogy éppen azért a legvalószínűbb, miszerint e tekintetben csak pár hónapnyi várakozási időről lehet szó.

— Milano, nov. 4. A bécsi conservatív „Vaterland“-nak írják: „Sietek önnek egy tényt közölni, mely talán, ha első pillanatra nem is látszik nagy jelentőségűnek, következményeiben rendkívül fontossá válhatik, s efelett világos fényt vet azon eszközökre, melyekhez nyulni a forradalom feje Olaszorszában rabló céljainak elérésére nem vonakodik. Mint tudva van, Milano azon hely, hol Olaszorszában a legjobb és talán egyedüli sujtás és zsinór készül. Most Nápolyból azon parancs érkezett ide, hogy a legnagyobb gyorsasággal 24,000 magyar attila készittessék. Egy egykori huszárezred szabó, ki a magyar forradalom alatt századosi ranggal Bem had-

testében szolgált, s Szebenben a Kossuth és Mátyás huszárok egyenruhájának kiállítását vezette, bizott meg ezen munka vezetésével, s Garibaldi által egyenesen ezért küldetett ide. Ha a megrendelt áttitak készen lesznek, azok Türr tábornokhoz fognak küldetni, ki gondosan titkolt missióval van megbízva, s ki e cél kivételére jelen-tékeny pénzért felett rendelkezik. Azon nézet nem egészen alaptalan, mikép azon kalandos kísérlet forog kérdésben, hogy Magyarországon a forradalom lángszit-tassék, és hogy kísérletet fognak tenni Fiumenál patra-szállni, a honnan aztán a forradalom előharcosai Magyar-országra törnének. Bármily kalandosnak is látszik ezen terv első pillanatra, emiatt éppen nem kell a biztonság érzésében ringatózni, mert a király szorult helyzete kény-szeríti őt vabanque-ot játszani, s egygyel több gyaláza-tosság és aljasság ránézve már nem bir jelentőséggel. Tény, mikép a legújabb időben Magyarország rokon-szenve Olaszország iránt nagy szavakkal trombitáltak, s azon hír terjesztetik, hogy Magyarország reszket a vágytól, a királyt felszabadítás művében segíteni. A szín-házakban alkalmi darabokat adnak, melyekben az egye-sülttlen küzdő magyar és olasz testvérek szerepelnek, s melyek természetesen rendkívüli tetszésben részesül-nek. Egy csoport mindenféle kalandor, mely a magyar nemzet szégyenére magyar eredettel dicsekszik, vakmo-ról a magyar nemzet nevében fogadja ezen ujjongó hódolásokat. — Az ugy nevezett Piacenza huszárok, kik-nek egy osztálya itt van helyőrségen, naponkint része-sülnek a nép ovatioiban. A nélkül, hogy az igazság ellen legkevesebbet is vétne, állíthatjuk, hogy a huszárok-nak ezen szomorú kinézésű utánnyomata az emberiség minden nézeteinek salakjaiból állanak, és csak bámulunk, hogy egy magyar mágus, egy Bethlen gróf mikép felejt-kezhettek meg annyira, hogy ily zsebmetszőket vezényel-jen. De ez itt mitsem változtat a dolgon. Mindenkit, ki szűk nadrágot és sarkantyut hord, itt Ungharezinnek ne-veznek, s Magyarországnak és Olaszországnak közös har-czi vállalata oly elvégzett dolog, miben még csak két-kedni sem mer senki.

— A „Corr. Italiana“ Nápolyból okt. 30-ról jelenti, hogy oda azon napon érkezett postagözzsel 35 magyar is megérkezett bizonyos Szilágyi kapitány vezetésével. A megérkezetteket Türr tábornok fogadta, s gondosko-dott illő beszállásokról. A nép e kis csapatot „viva l' Ungheria! viva l' independenza Ungherese!“ kiáltásokkal üdvözlö. Mint mondják, az eddigi magyar legióból két ezredet szándék alakítani, melyek aztán az Eber tábornok vezénylete alatt álló hadosztályba fognak soroztatni.

— Bécs, nov. 4. A „Hamb. B. H.“ ismeretes fél-hivatalos levelezője a következő aggasztó tudósí-tást írja: Jó forrásból értesülünk, hogy Párisból egy kö-vetségi futár érkezett oly fontos sürgönyökkel, miszerint Rechberg gróf szükségesnek tartotta még az nap Ischbe utazni személyesen teendő jelentést a császárnak. Ha nem csalódnak, Metternich h. rialó-híradásai arra redu-cálhatók, miszerint ő arról szerzett magának biztos tudomást, hogy azon esetre, „ha Ausztria és Olaszország kö-zött háború ütne ki, Franciaország újabb beavatkozása kiesinált dolog;“ — akár megmarad Ausztria védelmi állásában, akár kilépne abból. Franciaország készülő-dései a legvilágosabb ujjmutatás, hogy semmi körülmé-nyek között nem akar az új olasz háborubani együtt mű-ködésről lemondani. Ehhez járul még, a mostani körülmé-nyek közt felettébb fontos ama tudósítás, melyet bizal-mas úton szereztek, s melyszerint a francia fegyvergyá-rakból a legnagyobb öblü ostromágyuk egész telepei szállítanak nagy csendességgel Piemontba, ahová azon fitogtató ürügy alatt szállítanak, hogy Szardínia által megrendeltetvék. Ezen nem igen vigasztaló hír követ-keztében most kormánykörökben jóformán azon kér-dés merülhetett fel, vajjon ily körülmények közt, melyek a háború veszélyét egyfelől sem mutatják kikerülhetőnek, nem lenne-e mégis jobb döntő lépést kezdeményezni. Meg fog vitatni kétségkívül ezen kérdés; de azt, hogy ezen megvitát az eshető támadó politikára nézve lénye-gesebb eredményre vezesse, még folyvást merjük két-len, tekintetbe véve, az ez esetben oly igen előtérbe nyomuló porosz és angol érdekeket.

— A piemontiak a dolgok jelen állása szerint Franciaországtól mit se félhetnek, Angliától szintoly ke-véssé. Russell lordnak okt. 27-én kelt, a turini angol követhez intézett sürgönyében azon nyilatkozat van téve, hogy, miután a szardíniai király az ő elnyomott honfitár-saitól segélyül lön hívta, Angolország nemcsak nem járul-hat a Victor Emanuel ellen Ausztria, Francia-, Orosz- és Poroszország által kifejezett kárhözátáshoz, sőt inkább örülnie kell az olasz függetlenség megszilárdításán. Fran-cziaország ugyan még mindig ügyekszik eljárásában az illetet megőrizni, de azért a két nyugoti hatalom az olasz kérdésre nézve tényleg immár egyenlő álláspontot tart, és ebben mintegy szabadlevelet bír Victor Emanuel az eddigi uton való állhatatos haladásra.

Más jelek is mutatnak oda, hogy a két nyugoti kormány közti viszony újból sokat javult. Már a chineai események alkalmasok arra, hogy a Páris és Lon-don közti egyezséget ismét szívéliesbbé tegyék s leg-közelebbi párisi tudósítások szerint Palmerston lord a jelenleg Párisban mulató Persigny t. ö. magára levelével hívta meg Londonba, hogy ő uraságok mindketten jelen-lehessenek a lordmayor lakomán s néhány hivataloszerű barátsági nyilatkozatot válthassanak egymással. Várjuk el, mit lesznek képesek a Varsóban képviselt hatalmak ez újra éledőben levő nyugothatalmi szövetségnek ellenébe állítani.

Az angol kormány külügyi politikája tiszta hű kinyo-mata kezd lenni az angol nemzet közvéleményének. Lord John Russellnek okt. 27-iki jegyzéke e részben egy új időszakot jelöl, mely nem más, mint valósítása egy korát megelőzőt angol híres államférfi jelszavának: „pol-gári és vallásos szabadság az egész világon.“ Az angol kormány ezennel nyíltan egy diplomatiái jegyzékben lép föl Olaszország iránt tanúsított eljárásának védelmére s igazolni ügyekszik még azon módot is, a mint az új olasz királyság létrejö, s azon elveket, melyeken az új trón alapuland. Russell l. jegyzéke valódi történelmi okmány, mely az európai népjogba a forradalom elméletét is be-oltja, s ott megállapítja. A „Daily News“ az angol kül-ügyi hivatalnak Sir J. Hudsonhoz intézett ezen sür-gönyét következőkép közli:

„Uram! A szárd király legutóbbi lépéseit többen a legelőkelőbb európai udvarok közül erősen kárhóztatták. A francziák császára azon hirre, hogy Cialdi tábornok serege az egyházi államba beütött, saját követét Turinból visszahívá; s egyszersmind a császári kormány azon vé-lelményét fejezé ki, miszerint a római terület invasiója kárhóztatandó. Az orosz császár hírszerint erős kifejezé-sekben nyilvánítá fölháborodását, a szárd seregnek a ná-polyi területre benyomulása fölött, s egész követséget visszahívá Turinból. A porosz hg regens szintén szüksé-gesnek vélte, nemtetszését fejeztetni ki Szardíniának; azonban nem találta szükségesnek, a porosz követet Tu-rinból visszahívni.

Ezen diplomatiái elzmények után, aligha lenne Olaszország irányában igazságos, vagy a többi európai nagyhatalmak irányában tartozó tisztelettel összeegyez-tethető eljárás, ha ő felsége kormánya még tovább is tar-tózkodni akarna véleményének kifejezésétől. Azonban midőn véleményét nyilvánítja, ő felsége kormánya nem szándékozik vitát nyitni meg ama védvek által, melyek a szárd király nevében, a római s nápolyi államok inva-sziója mellett hozattak föl. Ha vajjon a pápának volt e joga vagy nem, saját uralkodói állását idegen haderő segélyé-vel védelmezni; ha vajjon a két Szicília királyáról lehet-e azt mondani, hogy leköszönt, mindaddig, míg saját zászlóját Capua s Gaetában föntartja, ezek nem oly vitapon-tok, melyeket ő felsége kormánya hosszasan tárgyalni szándékoznék.

Azon alapkérdések, melyekről — véleménye szer-int — szó van, a következők: Volt e joga Olaszország népének a szárd király segélyét hívni föl oly célból, hogy megszabadítsa magát oly kormányoktól, melyekkel elégtelen volt, s volt-e joga a szárd királynak a római s nápolyi államok népeinek fegyveres segélyt nyújtani? Már nyilván két indok létezett, melyek által a római s nápolyi államok népe arra hagyá magát indíttatni, hogy saját kormányának megbuktatására készséggel közremü-ködjék. — Az első indok abban állott, miszerint a pápa s a két szicíliai király kormánya oly rosszul gondoskodott az igazság-szolgáltatásról, a személyes szabadság oltal-máról s általában a nép jólétéről, hogy alattvalóik saját uralkodóik megbuktatását, mint helyzetük minden javulásá-nak szükséges előfeltételét óhajtották.

A második indok az volt, miszerint 1849 óta azon meggyőződés terjedt el, hogy az egyetlen mód, melyen az olaszok saját idegen uralomtól függetlenségüket biz-tosíthatják, egész Olaszország számára egy egységes erős kormány alakításában áll. Károly Albert 1848-diki harcának s ama rokon szenvedelmeknek, melyet a most uralkodó szárd király az olasz ügy irányában tanúsított, természetesen az lön következményük, hogy Victor Emanuel neve összeköttetésbe hozott azon egyetlen tekintélyvel, mely alatt az olaszok élni óhajtanak. Midőn ő felsége kormánya a kérdést ezen szempontból tekinti, be kell vallania, hogy az olaszoknak maguknak legjobban kell tudniok, mi áll érdekükben.

A híres jogtudós Vattel kifejti, hogy mennyiben voltak följogosítva az egyesült-tartományok az orániai herceget támogatni, midőn az utóbbi Angolországba be-üött s II. Jakab trónját megbuktatá, s ez alkalommal ezt mondja: „Az orániai herceg tekintélye kétségkívül be-folyást gyakorolt az ország rendeiének tanácskozásaira, azonban nem csábítá azokat jogtalan tett elkövetésére, mivel ha valamely nép egy elnyomó ellen alapos okok-ból fegyvert fog, csupán jogos és nemeslelkű tett, derék férfiaknak segélyt nyújtani szabadságuk védelmében.“

Tehát Vattel szerint a kérdést ekkép kell fölállítani: Vajjon Nápoly s a római államok népe alapos okokból fogott-e fegyvert saját kormányai ellen?

A mi ezen fontos pontot illeti, ő felsége kormánya azt véli, hogy az öntudatos nép maga legjobb ítéletet hoz-hat saját ügyeiről. Ő felsége kormánya nem érzi magát följogosítva azon nyilatkozatra, miszerint Délolaszország népének nem lettek volna alapos okai, saját előbbi kor-mányainak tekintélyét lerázni magáról; ezért ő felsége kormánya nem állíthatja azt, hogy a szárd király által annak nyújtott segélyt kárhóztatandónak találja.

Azonban még egy tény-kérdés marad fenn. A meg-bukott kormányok párhívei azt állítják, hogy a római ál-lamok népe ragaszkodott a pápához, s a nápolyi királyság népe II. Ferencz dynastiájához; hogy azonban szárd ügynökök s külföldi kalandorok erőszak s ravaszság által buktatták meg ama monarchák trónjait.

Azonban ama bámulatos események után, miket megéltünk, nehéz lenne azt hinni, hogy a pápa s két Szi-cília királya népeik szeretetét hirdék volna. Hogyan tör-ténik az, ezt kell kérdenünk magunkban, hogy a pápa szá-mára lehetetlenséggé lett, római sereget állítani ki, s hogy ő kénytelen volt szinte teljesen külföldi zsoldosokra tá-maszkodni? Hogyan történt az tovább, hogy Garibaldi 2,000 emberrel szinte egész Sziciliát elfoglalt s 5,000 emberrel Reggiótól Nápolyig nyomult? Hogyan történhe-tett volna ez máskép, mint a két szicíliai nép közti álta-lános elégtelenség következtében? Azt sem lehet mon-dani, hogy a népkarantnak ezen tanuskodása szeszélye-ségből eredt vagy alaptalan volna. A nápolyi nép 40 év előtt kísérletet tett az iránt, hogy saját kormányát az uralkodó dynastia alatt szabályszerű uton s mérséklett módon reformálja.

Az európai hatalmasságok Laibachban gyűltek össze s Angolország kivételével elhatározták, hogy ama kísé-reletet erőszakosan fogják elnyomni. Az elnyomatott s egy nagy külföldi sereg maradt a két Sziciliában a társadalmi rend fönttartása végett. 1848 ben a nápolyi nép még egyszer megkísérté, a Bourbon-dynastia alatt megsze-rezni magának a szabadságot; minden legjobb hazafiai tiz évi fogsággal lakoltak azon büntényért, hogy honukat meg akarták szabadítani; csoda e tehát, ha a nápolyiak bizal-matlanokká levén s bosszúsággal telve, 1860-ban a Bour-bonokat lerázták magukról; szintugy mint Angolország 1860-ban a Stigátokat lerázta magáról? Kétségkívül meg kell vallani, hogy magának véve szerencsétlenség, ha ama kötelekek széttepetnek, melyek egy fejedelmet alattvalóival összekapcsolnak. Az alattvalói hűségről fo-galmak megzavartának, az öröklési rend iránt viszály tá-mad, ellenséges pártok fenyegetik a társadalom békéjét, jogok s jogigények küzdenek egymással s megzavarják az állam kormányát. És mégis másrésről el kell ismerni, hogy az olasz forradalom ritka mérséklettséggel s enge-dékenységgel eszközöltetett. A fönnálló hatalom fölforg-atását a népboszúnak semmi kitérése sem követi, a mint az nagyon gyakran történik. A legszélsőbb demokratiai nézetek sohasem kerekedtek fölül. A közvélemény féken tartá a közdialad kihágásait. Az alkotmányos monarchia tisztelt formái egy oly fejedelem nevéhez csatlakoztak, ki egy régi s dicső dynastiát képvisel.

Mivel az olasz forradalom okais mellék-körülményei ilyenek voltak, ő felsége kormánya nem ismerheti el, hogy elegendő alapja lett volna ama szigorú kárhóztatás-nak, melyet Ausztria, Francia-, Porosz- s Oroszország a szárd király lépéseit iránt fejezték ki. Ő felsége kormá-nya inkább szereti azon örvendetes látványt szemlélni, melyet egy oly nép nyújt, mely Európa rokonszenve s jókívánatai közt, saját szabadságainak épületét fölállítja és saját függetlenségének épületét megszilárdítja. Van szerencsém stb.

Russell J.

Utóirat. Önnek szabadságában áll, Cavour grófnak adni ezen sürgöny másolatát.

Ujabbak. — Turin, nov. 7. II. Ferencz ki-rály, az idegen hajóhadai parancsnokokkal folytatott ta-nácskozások után, legközelebb el fog utazni.

— Nápoly, nov. 7. (Hivatalos). A szárd király ma 9 és fél órakor bevonult. A szakadó eső dacára nagy lelkesülés uralkodott. — Viktor Emanuelnek egy kiáltványa jelent meg, melylyel ő souveráin-i te-kintélyt vesz föl.

— Turin, nov. 9. Erősítik, hogy tegnap kezdé-töket vették Fanti tábornoknak Gaeta parancsnokával való alkudozásai, az erősség átadását illetőleg. Nápoly-ban a dictatura megszűnt s az eddigi miniszterium le-mondott.

— Nápoly, nov. 9. Garibaldi ma elbucszott a királytól, s demonstrációktól környezve, Capera-ba el-utazott.

— Milano, nov. 10. „Perseveranza“ szerint a nápolyi király további ellenállással felhagyván, elutazá-sra készül.

— Az orosz hadseregnek hadilábra állítását bizonyosnak tartják; a 4. és 5-dik hadtest parancsot kapott, indulásra készen állani.

— Bécs, nov. 10. Gróf Bethlen József Temesvárról itt van, hogy — mint a „Fort.” jelenti — a lakosság nagy részének nevében, a Vajdaság mielőbbi visszatérésének a Magyarországhoz törvényes kapcsolatba, szószólója legyen.

— Londonban nov. 9-dikén a lordmayori lakomán Persigny kiemelte, hogy Francia- s Angolországnak közös érdekeik lévén, a békében egyenlő előnyeik, a háborúban egyenlő hátrányaik vannak. A francia császár az Angolországgal békét meg fogja szilárdítani. Russel lord így szólott: A parlament a szabadság elvét mindig fenn fogja tartani, Angolország az elnyomott népek iránti rokonszenvet. J. Palmerston lord hasonló szellemben szólott.

— A „N. N. Nachr.” Párisból nov. 7-ről írja: „Közelebből fogna Kossuthnak Magyarország új alkotmánya elleni kiáltványa megjelenni. Az egykori diktator magát abban a magyar kormány egyedüli jogszertő s legitim képviselőjének nevezi, s mint ilyen ez ország lakosainak megtiltja, hogy a bécsi engedményezésekbe belenyugodják.”

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE november 10-kén.

Állam-adósság.	penzben	áruban		penzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	76.80	77.—	Ausztr. államvaspálya	273.— 273.50
5%-os metalliques	100 frt.	65.80	66.—	Nyugati vasút	179.75 180.—
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasút	143.50 144.—
5%-os magyarországi	100 frt.	68.50	69.—	Tisza vasút	147.— 147.—
5%-os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	67.25	67.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	155.— 156.—
5%-os erdélyi	100 frt.	66.25	66.75	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	149.50 150.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	110.—	111.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.—	94.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	35.50	36.—	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	86.—	86.25	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	36.50	37.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	114.40 114.60
Pálffy	40 ft pp.	35.75	36.25	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	114.50 114.70
Clary	40 ft pp.	36.—	36.50	Berlin 100 taller (150 ft ausztr. érték.) 4 %	101.— 101.20
St. Gerold	40 ft pp.	36.25	36.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	133.60 133.75
Windischgrätz	20 ft pp.	23.25	23.75	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr) 2 1/2 %	53.30 53.40
Waldstein	20 ft pp.	25.50	25.75	London 10 font sterling (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	
Részvények.				Pénznekem.	
Nemzeti bank ex div.		764.—	765.—	Korona	18.45
Hitelintézet 200 frt		173.70	173.80	Császári arany	6.37
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt		548.—	550.—	Reczés arany	6.37
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		406.—	407.—	Napoleon'sdor	10.67
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		140.—	145.—	Orosz imperiale	11.04
Budapesti lánczhíd 500 ft pp.		380.—	390.—	Ezüst	134.50
Éjszakai vasút		1890.30	1890.40	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	34.50

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1144)
1920. sz.

Hirdetmény.

A Szamosújvári cs. kir. fegyintézet igazgatóság által ezennel közhírrá adatik, miszerint f. év december 6-n az érintett intézet irodájában jövő 1864-ik évre ugyanott megkívántatott írószerek szállítása végett írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A szükségeltetett írószerek következők: u. m.

2 rizma vastag boríték papiros	2	2 font gombolyag fehér spárta	2
1 " erőmű (masina)	8	60 kötet vékony spárta	60
2 " közönséges concept	1.	78 darab Hartmuthféle író 5, ebből fele	78
8 " " " "	2.	lány és fele kemény önnal	
6 " " " "	4.	30 pint fekete tenta	30
6 " finom masina iroda	1.	25 font " porzó	25
4 " " " " "	2.	6 darab vakar-mézga (Radigumi)	6
36 kötet tollszárak		6 " kausuk (gumi elasticum)	6
4 katulya Klaps v. Khunféle rézpennák	100	6 katulya gyufa (összesen 6000 szállal)	6
24 font pecsétviasz	4	10 üvegcseke vörös tinta	10
2000 darab ostya	10	1/2 font fekete-sárga selyem	1/2
2000 " " " "	12	1 rizma itató papiros	1
120 kötet vastag zsinag		5 darab viaszos vászon (darabja 10 bécsi rőfös)	5
4 font gombolyag spárta			

A rendes bélyegzett ajánlati iratok az ajánlott árszám 5% bántópenzzel terhelve, nemkülönben az ajánlatok mellé és vezetékek nevével rend sen aláírva, a kitűzött napig, azaz azon nap délelőtti 12 óráig ezen hivatalnál benyújthatók.

Az ajánlati levelekben megkívántatik az árak számokkal és betűkkel értelmes kitétele, különben cs. a betűkkel tett érték latározand.

A cs. kir. fegyintézet igazgatóság.
Szamosújvár, november 2-án, 1860.

(1147)
Sz. 10888.

Csödhirdetmény.

A kolozsvári cs. kir. kerületi törvényszéktől, jelen csödhirdetményénél fogva, minden bel- és külföldön létező hitelezők, kiknek néhai Roska Dávid csödtömegéhez valamely igények lenne, ezen felül felszólítanak, hogy illető adósság leveleiknek hiteles mását ide december 15-éig az alól írt törvényszékhez annál bizonyosabban benyújtsák s illető követeléseiket bejelenték, mivel ellenkező esetben minden lehető tulajdoni, előny, vagy zálogi joguk számba nem vételével a csödtömegi tárgyalásból kirekesztetnek, s a csödtömeghez igényeikre nézve nem létezőnek fognak tekinteni, s az ide december 31-én délelőtti 10 órakor a törvényszék által tartando kiegyenlítési tárgyalásnál, melyen megjelenni ezennel a nevezett csödtömeg minden hitelezői oly hozzájárulással hivatnak meg, hogy a meg nem jelenők kiharadásuk káros következményeit magoknak fogják tulajdonítani.

A cs. kir. kerületi törvényszék tanácsából
Kolozsvárt 1860 Mindszent hó 31. én.

NEM HIVATALOS.

(1151)

Alólírt tisztelettel értesítem a t. cz. közönséget, hogy lakásomat ide Kolozsvárra tettem át, s azon kedvező helyzetben vagyok, hogy minden műkörméhez tartozó becses megrendeléseknek — pontosság és jutányos ár által a t. közönség teljes megelégedését kiérdemelve — megfelelhetek.

Felvállalok mindennemű könyvkötési, szép- és himzési munkákat, s egyszersmind bizonyossá teszem a tisztelt közönséget a felől, hogy minden nálam készült munka csinosan, tartósan s a legujabb modor szerint fog készülni, különösen azok, melyekhez gyöngy- vagy hárász-himzés fordítatik.

Czerny Antal,

könyvkötő és díszműves Kolozsvárt,
királyutca 36. sz.

(1104)

1/11 1860.

(5—5)

Utmutatás az egészség és szépség fentartására.

Vigasztalására mindazoknak, kik hajukat részenként vagy egészen elhullatták, Kolozsvárt Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében egy szert találni, mely híres orvosok s tudományos férfiak ajánlata és különböző rang- és állásbeli nők és férfiak kísérlettel folytatn nemcsak a hogy a bel- és külföldön egyaránt híre kapott, hanem sokszoros szerencsés eredményei által minden eddig ismert hajpoloszer között a legelső helyet foglalja el. Ezen szer a keleti növényekből készített cs. kir. szabadalmat nyert:

Meditrina-hajnövesztő-kenőcs,

mely összeköttetésben a hasonló keleti haj- és szakállnövesztő vízzel (Mally M.-től Bécsben), azon tulajdonsággal bír, hogy a mellékelt nyomtatott utasítás szerint használva a haj szürkülését és elhullását akadályozza, a hajtalapot erősíti, az utánnövést elősegíti, a haját teljes épségében megtartva, annak szép sötét színt kölcsönöz. Legszébb eredményt tapasztalják azon egyének, kik aggyor vagy betegség következtében hajukat elvesztvén, ezen szer több heti használata után szép gazdag haját nyernek — nők, kiknek a hajművészek természetellenes ékeket elvetve, saját szép hajukban bámulják ezen hajnövesztő-szer rendkívüli eredményét — nem is említe sok fiatal embert, kik gyönyörű szakállukat ennek köszönhetik.

Ezen versenytárs nélkül álló illatos hajnövesztő-szerből egy üvegcsenek ára 1 ft 80 kr. Teljes frissesége és valódiságában — kapható:

A főrakhelyen, Bécsben: Mally M. úrnál (Wieden, Neumannsgasse Nr. 321.) Kolozsvárt: Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében. Beszterczen: Dietrich és Fleischner. Brassóban: Johann Gy. fia és Gyertyánfi János és fia. Dézsen: Krémer S. K. Fejérvárt: Rusz J. és Wagner J. Medgyesen: Orendi J. F. Segesvárt: Misselbacher J. B. Szász-Sebesben: Weissörtel G. A. Szászvároson: Speck Gusztáv. Szébenben: Zöhrer J. F. uraknál.

Mohl Miklós fűszerkereskedésébe Kolozsvárt felvétetik egy gyakornok.

(1126)

(3—8)

CSAPÓ SÁNDOR

megérkezett Bécsből,

hozott

mindenfélé nürnbergi és divatárú-czikket a legnagyobb választékban;

hozott

gummi- felcipőket mindenfélé nagyságban; női bőr- és brünel-czipőket; férfi kalapokat nagy választékban;

a legcsinosabb képrámákat

különböző nagyságban;

mindennemű női dolgozó kosarakat;

brittania-ércz theas edényeket és muszka-szamoárokat (thea-főző);

hozott végre

legkülönbözőbb gyermek-játékokat nagy választékban;

angol, francia és belhoni illatszereket és szappanokat;

utazó bőröndöket minden nagyságban,

és

a legritkább karácsoni és ujévi ajándék-czikkeket.

CSAPÓ SÁNDOR

(1136)

(3—3)

Haszonbéri hirdetés és erdő eladás.

Antal Imréné szul Margitai Rozália úrnő, Molsi járásban Kolozsvártól mintegy 5 óra távol-ságra m. kály ni tagosított birtoka, mely 524 holdból áll, és leginkább legelőnek használható, benn a faluban nagy kiterjedésű udvarterkek, lakható ház és gazdasági épületekkel ellátva, több curia-listák- és korcsmai joggal együtt jövő 1861-ik év Szt György napján kezdődő 3 évre haszonbér

be adandó, — továbbá ugyan ott épületlának használatához szalaz erdő eladó
Bővebb értesítést vehetni Tordán, meghizotta Pühl Ignácznál.

(1149)

(2—2)

Gyógyszerész segéd

kerestetik Gyergyó Sz. Miklósról; bővebb-értesítést ad bérmentes levélre Fröhlich Ernő gyógyszerész ugyanott.